

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 70 ANULU XII.

tru provincie din Monarchia pe unu an 8 fl. éra pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Telegrafulu e se de doua ori pe septemau: joia si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 618 Septembre. 1864.

Inseratele se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a din 5/17 Augustu 1864.

(Desbaterea speciala asupr'a legi dietale: diurnele deputatiloru, comitetulu pentru alegerea in senatulu imperialu.)

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara, se citesce o petitiune a comunelor Ghijas'a de susu si de josu: a se încorporá la scaunulu Nocrichiului. Se dá comitetului pentru impartirea tiei. Asemenea si o petitiune a comunei Glambóc'a pentru încorporarea la cerculu Avrigului.

Presied. comunica, ca in comitetulu pentru preconsultarea unei legi privitoare la alegerea in senatulu imp. s'au alesu in despartimentulu I: Dunc'a si Vlass'a; in II: Alduleanu si Branu de Lemény; in IV: Budacker, Obert; in V: Rannicher, Binder; in VII si VIII: Macedonu Popu, Laszloffy, Filtsch, Dr. Teutsch. Dupa unele observári ale lui Balomiri, privitoare la despartimentele III si VIII

se trece la ordinea dilei: § 61*) din proiectulu comitetului.

Russu nu e multiamitu numai cu diurnele de 5 f. pentru deputati, ci pretinde si unu reltu amesuratu pentru quartire.

I. Balomiri cere stergerea alineei 3; cáci déca unulu ori altulu dintre deputati va poté si va voi sa renuncie la diurne, nu scie pentru ce sa nu-i póta fi iertatu. Nu e sprijinitu.

M. Bohatielu va sa se deá deputatiloru numai aceea, ce se dá si membriloru comitetelor centrale, adica cáte 5 f. pe di, dar numai atunei, candu deputatii se afla a-fara de locurile locuintiei lor, si candu ceru ei insisi aceste diurne. Bani de quartiru si de drumu sa nu se deá! In fine, prevediendu, ca propunerea lui va sa cada, se róga, cá baremu sa fia sprijinita (Iaritate.) Nu e sprijinitu.

Plecker propune adausulu acel'a, cá si acei membri, cari lucra prin comitete, sa priimésca aceste diurne. E sprijinitu.

Russu cere explicare dela repres. regimului: ca ce se intielege prin aline'a din urma, dupa carea nici unui membru sa nu-i fia iertatu a resigná la diurne. Repres. regimului dá explicarea ceruta.

C. Schmidt contr'a lui Balomiri si Bohatielu, afla priimirea acestoru diurne fórte de lipsa tocmai in constitutiune, cá sa nu se faca deosebire intre membri ce priimescu diurnele si intre acei'a, cari nu le priimescu, cá sa nu se deá ansa a mesurá patriotismulu dupa diurne, si cá sa nu se puna nimenui sarcini mai grele, decum e in stare a portá.

Codru Dragusia nu inca e de parerea lui C. Schmidt. Adevératu, ca nainte de 1848 deputatii nu luau diurne, dar de alta parte smulgeau pe poporulu si-i trageau si pelea, falindu-se apoi, ca servescu tiei pe nimicu.

Gull chiama atentiunea casei asupr'a unui felu de corruptiuni, ce s'aru face din partea deputatiloru cu alegatorii lor, candu adica deputatii n'aru priimi diurne. Mai departe sprijinesce propunerea lui Plecker, adaugendu inca din partea sea, ca si acei deputati, ale caroru alegeri s'au aflu nevalide, sa priimésca aceste diurne si sa nu-le restituie, candu s'aru întemplá sa se nulifice alegerile lor. E sprijinitu.

Dupace C. Schmidt combate propunerea lui Gull cá de prisosu, ear Puscariu pledéza pentru pastrarea testului comitetului cu adausulu lui Plecker,

la votare se priimesce proiectulu co-

mitetului cu adausulu facutu de Plecker.

La § 62 Pope'a observa, ca cele cuprinse aici se cuprindu si in § 59, si propune stergerea acestui §. E sprijinitu.

Gull propune formularea §-ului acestui'a in modulu urmatoriu: Dupa darea apromisiunei vinu inainte de tóte a se esamina actele de alegere.

Mog'a observa, ca in § 59 se vorbesce despre actele de alegere numai in trecut, eara in § 62 in esintia. Ceea ce propune Gull, se tine de regulamentu.

La votare se priimesce propunerea lui Pope'a.

La § 63 Eitel propune, cá diet'asa póta trece preste defecte formale mai mici. Nu e sprijinitu de nimenea.

Lassel propune stergerea acestui §, cáci se cuprinde in § 59. Se sprijinesce si

la votare se priimesce propunerea lui Lassel.

Intr'aceea comisiunea insarcinata cu constatarea scrutiniului si-a finitu lucrarea, si Presied. enuncia, ca in comitetulu pentru preconsultarea legi tramiterei la senatulu imp. s'au alesu Lazar cu 42, Fogarasy cu 38 voturi; alu treilea membru n'au avutu majoritate absoluta de voturi, si asiá se va face alegere restrinsa.

§§-ii 64, 65, 66, 67 si 68 se priimescu fara desbatere.

La § 69 Koronka face o observare stilistica, ear Vaid'a propune: Dreptulu de initiativa compete ambiloru factori ai legislatiunei de o potriwa, adica Mai. Sele c. r. apostolice si dietei; prin urmare (apoi sa urmeze §-ulu cum e.) E sprijinitu:

C. Schmidt n'are nimicu in contr'a propunerei lui Vaid'a, dar n'o afla de lipsa, cáci nu contradice nimenea. (Vaid'a: Superflua non nocent.)

Binder observa, ca nu e constitutivnalulu, a face vreunu deputatu recursu la comissariulu reg. dietalu, ci la dieta insasi. E sprijinitu, si

la votare propunerea lui Vaid'a remáne in minoritate, ear alu Binder se priimesce.

§ 70 se priimesce.

Din scrutiniulu restrinsu, resulta, ca s'au alesu Gull si Bolog'a.

Cu acestea siedinti'a se'ncheia.

Siedinti'a din 7/19 Augustu. 1864.

(Desbaterea speciala asupr'a legi dietale: regulamentulu dietei.)

Dupa citirea protocolului in limb'a germana, la care se incinge o desbatere sgomotósa, si dupace se citesce o petitiune a comunei Damsiusu pentru pasiunitu si paduritu, si iarasi alta petitiune a comunei Riciulu de Campia pentru ajutoriu in urm'a necesuriloru vremiloru:

se trece la ordinea dilei, adica la § 71 din proiectulu comitetului.

Binder repetiesce si aici propunerea sea dela § 69: cá apelarea unui membru dietalu, a carui propunere Presied. n'aru voi a o pune la ordinea dilei, sa nu se faca la comissariulu reg. impoternicitu, ci la insasi diet'a, carea va pertractá intrebarea, déca e admissibila propunerea ori nu, si déca o va aflá admissibila, va statorí totdeodata si tempulu, candu sa se aduca la ordinea dilei.

H. Schmidt contr'a acestei propuneri, carea de siguru va duce la conflicte intre regimu si dieta.

*) A se vedé proiectulu de lege in nr.ii 57—59 ai „Tel. Rom.“ (Red.)

Fogaras y crede, ca prin propunerea acést'a se judeca dreptului regimului si se dá prémare libertate dietei, resp. majorității dietale; de aceea sa remâna §-ulu cum e.

Binder apera propunerea sea. Lui H. Schmidt i spune, ca deca acést'a propunere aru provocá conflicte intra dieta si regimu, apoi modulu celu mai bunu de a incungiurá aceste conflicte, e, cá sa n'avemu dieta. Dar pentruca cu unu briciu ascutitu póte sa-si taie cineva grumazii, de aici inca nu urméza, ca sa ne rademu cu briciuri tempite. Dar nu numai tier'a are cauza de a incungiurá astfelu de conflicte, ci si regimulu, pre care-lu deosebesce de tronu, are datorint'a de a incungiurá conflictele cu diet'a. Si afara de aceea regimulu mai are inca unu mijlocu, de care s'aru poté servi in atari impregiurári, mijloculu adica de a nu sanctuná hotaririle dietei. Lui Fogarasy observa, ca deca propunerea densului (a lui Binder) aru prejudecá dreptului regimului, cáci o propositiune reg. s'aru poté traganá din di in di, diet'a totusi are unu mijlocu in favórea sea, adica ea póte reieptá propositiunea regimului. In statuti constitutiunale ini-tiativ'a la facerea legiloru o ia mai cu séma totu diet'a insasi, si tocmai institutiunea acést'a constitutiunala s'aru calcá, deca nu s'aru priimi propunerea densului. In fine observa, ca comissarulu reg. impoternicitu e o institutiune nóua, ce esista numai de candu a venitu Transsilvani'a la Austri'a, cáci mai nainte principele insusi erá membru alu dietei. De aceea densulu nu póte recunósce alta autoritate deasupr'a dietei, decátu pre corón'a insasi, carea are dreptulu de a sanctuná ori de a reieptá propunerile dietei.

H. Schmidt repetiesce assertulu seu si se alátura lângá Fogarasy.

Dr. Ratiu combate pre Fogarasy, alu cáru asertu n'aru avé temei, de óre ce dupa § 70 alu acestei legi propositiunile regimului vinu la pertractare nainte de tóte celelalte. De aceea pentru Binder.

Puscariu crede, ca principiile nu trebuiescu repetite; si de óre ce § 71 e cuprinsu cu totulu in § 69, de aceea aici sa se stérge. Nu e sprijinitu.

Branu de Lemény espune deosebirea intre § 69 si § 71. Apoi se declara pentru Binder. Dar parendu-i-se, ca nici prin motiunea lui Binder nu e destulu de preingrijitu, de óre ce ursoriulu pentru aducerea unei propositiuni la ordinea dilei iara merge la Presedintele, care iara póte traganá predarea lui, de aceea propune urmatoriulu adausu: Presied. dietei va fi inda'oratu, acést'a plângere, precum si recursulu la 14 dile dupa esibitiune a le pune la ordinea dilei. E sprijinitu.

Dr. Teutsch chiaru si cu pericululu de a se pareá anticonstitutiunale se dechiara pentru § 71 din proiectulu comitetului neschimbatu, care i se pare destulu de dreptu; cáci deca regimulu are dreptulu initiativei, diet'a are dreptulu refusarei. Procedur'a, cá recoursele de felulu acest'a sa mérga la Comissarulu reg., consuna deplinu cu art. XI din 179%, unde se dice, ca deca preste tóta asceptarea Presedintele dietei n'aru face ordinea dilei asiá, dupacum doresce diet'a, acesteia i stá deschisa calea mai antáiu la Gubernatorulu, si deca n'aru ajutá nici mijloculu acest'a, atunci la Comissarulu reg. In fine afla, ca tocmai acestu modu de recursu, adica dela Presedintele dietei la Comissarulu reg. e de lipsa intr'o tíera, unde suntu atátea diferentie natiunale si confessiunale cá in Transsilvani'a.

Dr. Ratiu combate pre Branu de Lemény si pre Teutsch, espunendu, ca propunerea lui Branu nu e de lipsa si ca nici prin dens'a nu potemu scapá de indoilei, ear lui Teutsch observandu-i, ca legile vechi nu potu fi totdeun'a normative pentru noi. Se declara de nou pentru Binder.

C. Schmidt respectéza tóte opiniunile, dar principiile constitutiunale i stau mai pe susu de tóte opiniunile private. Unulu din aceste principie e, ca dreptulu initiativei compete de o potriiva ambiloru factori ai legislatiunei, va sa dica atátu Mai. Sele Imperatului, cátu si dietei, resp. membriloru eii. Cu cátu aceste principie se voru observá mai strictu, cu atát'a mai putínu suntu de temutu conflicte intre regimu si dieta. Institutulu Comissarului reg. dietalu l'a illustratu Binder de ajunsu; densulu nu va sa stérge acestu institutu, ci doresce cá acel'a sa susteá si mai departe. Dar la cele aduse de Dr. Teutsch trebuie sa observe, ca chiaru si atunci, candu recursulu se faceá la Gubernatorulu si dela acest'a la Comissarulu regescu, conflictele intre regimu si dieta nu se evitau, pentruca staturile cereau necurmatu, cá gravaminele loru sa se ia mai nainte decátu propositiunile regesci. Tocmai pentruca dreptulu legislatiunei e impartitu intre regimu si dieta, interesulu ambiloru factori e a nu se slobozi la conflicte, cáci altmintrea se perde tempulu indesiertu. Deca gravaminele,

despre cari e vorb'a aici, in locu de a se dá Comissarului dietalu, se voru dá dietei. densulu nu vede intr'acést'a nici o calcare a dreptului regimului séu a dreptului Presiedintelui; pentruca densulu crede, ca de regula si de aici inainte Presedintele va aduce obiectele la ordinea dilei, si numai candu si candu la vreunu casu esceptiunale diet'a. Pentru propositiunea regimului nu vede nici unu periculu, cáci in § 70 s'a statoritu odata, ca propositiunile regimului vinu la desbatere inainte de tóte celelalte. Adausulu lui Branu lu afla de prisosu, si se declara cu tóta resoluteti'a pentru motiunea lui Binder. (Bravo! de repetite ori. Voci: Incheierea desbaterei!)

Schuler—Libloy priimesce de ale sele tóte motivele aduse de Binder si C. Schmidt, si mai adauge numai aceea, ca dreptulu initiativei dietei de mai nainte lu aveau si-lu practisau in mesura cu multu mai mare, decátu diet'a de acumu; cáci cu tóte ca pe atunci propositiunile reg. cuprindeau numai teme, cari apoi diet'a insasi avea de a le perlucrá si a le umplé, totusi adeseori acelea se puneau la o parte si se luau inainte gravaminele. De aceea sa nu angustámu dreptulu dietei si mai tare, ci sa-lu lasámu cu cátu e de angustatu in proiectulu comitetului, si sa priimim propunerea lui Binder! (Bravo!)

Dupace Refert. Mog'a recomanda proiectulu comitetului neschimbatu,

la votare se priimesce propunerea lui Binder, ear a lui Branu si a comitetului se reieptá. (Nici Branu de Lemény nu se scóla pentru propunerea sea.)

Inainte de a se trece la § 72, Dr. Teutsch cere cuventulu pentru de a propune, cá sa se introduca si aici in ordinea dietala §§-ii 27—31 din regulamentul prov. de afaceri (formarea celor 8 despartimente).

Puscariu se'nvoiesce cu propunerea lui Teutsch; dar spre a se pertractá, trebuie luati § § ii resp. unulu cáte unulu, spre care scopu sa se dee comitetului resp. pentru preconsultare. Apoi adauge si din partea sea unu §, care cuprinde §§-ii cei d'antáiu ai regulamentului.

Br. Bedeus propune, cá fiacáru deputatu sa-i fia permis a face interpelatiuni. — E sprijinitu.

Buteanu face deosebire intre ordinea electorala si regulamentul casei, si nu se póte'nvoi cu aceea, cá sa se priimesca in legea electorala si regulamentul de trebi. Afara de aline'a 1 a §-ului 76 (ca decisiunile dietei se aducu la p. n. cunoscintia numai prin Comissarulu reg.) si afara de § 77, (ca diet'a n'are dreptulu de a intrá in comunicatiuni cu alte diete séu de a priimi si de a tramite deputatiuni) sa nu se priimesca nimicu din regulamentu. §§-ii acesti'a sa se priimesca in legea dietala, ear § 72 si cei urmatori sa se stérge de aici si sa se transpuna in regulamentu. Nu e sprijinitu.

Refert. Mog'a combate propunerile lui Teutsch si Puscariu si apera proiectulu comitetului. A luá din regulamentu mai un'a mai alt'a, va sa dica a face carpituri, si cu carpituri diet'a nu se ajuta.

Eitel propune, a se percurge legea dietala pâna in capetu, cáci §-ulu din urma face amintire espresa de regulamentu, si acolo apoi sa se dica, ca diet'a adoptéza regulamentul provisoriu.

Dr. Ratiu e in contr'a propuneriloru lui Teutsch, Puscariu si Br. Bedeus; cáci si deca aru intrá aceste propuneri in legea dietala, aceea aru remané o lege manca.

Puscariu inca a fostu de parere, ca §§-ii privitori la manipulatiunea din launtru a dietei sa se transpuna in regulamentu; dupace insa acést'a nu s'au observatu, ei dela § 64 incóce s'au priimitu atátea decisiuni privitoare la regulamentu, si densulu s'a creditu indreptatitu, a face propunerile ce i s'au parutu de lipsa. Apoi combate pre refert. Mog'a pentru terminulu ne-parlamentariu „carpituri“ (Ho! Ho! Bravo!) Deca propunerile aceste suntu carpituri, apoi elaboratulu comitetului e o sdrantia (Ho! Ho! La ordine! La obiectu!); cáci numai sdrantie au lipsa de carpituri. (Sensatiune. Pausa.)

Branu de Lemény n'a sprijinitu nici un'a din propunerile aduse inainte, cáci nu se tínu de ordinea electorala, alu cárei § 1 suna asiá. (Citesce §-ulu, cum a fostu la inceputu; apoi observandu-i-se ca acel'a s'a modificatu,) se declara pentru Eitel.

Schuler—Libloy vede in regulamentul de afaceri o parte fórte esentiala a ordinii dietale insasi, si de aceea e in contr'a lui Eitel si pentru Teutsch, Puscariu si Br. Bedeus.

Dupa care, fiindu tempulu inaintatu, siedinti'ase termina.—

Siedinti'a din 11/23 Augustu 1864.
(Desbaterea speciala asupr'a legi dietale: unii articuli din regulamentu.)

Dupa ce se citește protocolulu in limb'a româna si se

primesce fără observări, deput. Eppului Br. de Siagun'a i se acorda concediu pâna la capetulu lui Septembrie.— Baritiu anunția venirea sea pe septemân'a următoare.— Opidulu Zlatn'a se rōga pentru dreptulu de a avé deputatu propriu dietalu. Petitiunea se dă comitetului pentru legea dietala.— Totu comun'a Zlatn'a se rōga, că sa aiba baremu unu jude singularu in sinulu seu. Se dă comitetului pentru impartirea tieriei.— Comun'a Rosi'a de munte petitiunea contr'a modalității alegerei de deputatu, dupace la In. Guberniu aru fi petitiunatu de trei ori indesiertu; Presied. e de parere, ca sa se dé comitetului de petitiuni, Nicol'a și I. Bolomiri sustinu, ca celui de legitimare,— ceea ce apoi la votare se si primesce.— Comun'a Morarenii din distr. Nasendului se rōga a fi transpusa la Reghenu, dupa cum stă in proiectulu regimului. Se dă comitetului pentru impartirea tieriei.

La ordinea d'ilei e § 72 din proiectulu comitetului, resp. intercalarea unoru §§-ii din regulamentul de afaceri.

Repres. regimului Iakabb e de parere, ca trebuie sa se faca deosebire intre legea dietala și intre regulamentul de afaceri, căci pe cându ceea e proprietate comuna a regimului și a dietei, acest'a e numai alu dietei, și diet'a pōte sa si-lu faca dupa trebuința pentru fiecare sesiune.

Refert. Mog'a repetiesce propunerea sea din siedinti'a din urma și declara, ca densulu prin cuventulu „carpituri“ n'a voitu sa vateme pre nimenea; ear déca respunsulu lui Puscariu a fostu parlamentariu ori nu, lasa la judecat'a opiniunei publice.

Plecker partinesce propunerea lui Teutsch, Br. Bedeus și Puscariu din siedinti'a din urma, dar e de parere, ca §§ii respectivi din regulamentu, adica § 27-31, apoi § 70-71, numai in principiu sa se primésca, ear cu preconsultarea lor, precumu și cu rangierea §§-iloru sa se insarcineze comitetulu respectivu.

Presied. observa, ca diet'a pōte desbata și decide asupr'a lor și fără preconsultare și predare la comitetu, cu atât'a mai vertosu, căci §§ii acesti'ase afia cuprinsi in votulu minorității.

Plecker se abate dela parerea sea intr'atâta, încâtu numai rangierea §§iloru va sa se predé comitetului. E sprijinitu. Apoi propune, că §§ii 16 (netragerea la raspundere a deputatiloru pentru dechiarările facute in dieta) și § 17 (că nici unu membru alu dietei pe tempulu câtu va tîne sesiunea sa nu se pōta arestá séu persecutá judecătoresce fără invoirea dietei, luandu afara aflarea in fapta) din votulu minorității sa devina conclusu. E sprijinitu multu.

I. Balomiri partinesce propunerea lui Plecker, că un'a ce se tîne de legea electorala; ear propunerea lui Teutsch și Puscariu nu le primesce; regulamentul de trebi sa si-lu faca fiecare dieta pentru sine!

Koronk'a propune o schimbare in §§ii.

Puscariu retrage propunerea sea, de a se dá §§ii respectivi comitetului spre preconsultare, și crede, ca acci'a sa se pertracteze in dieta și sa se puna atâtu in legea materiala (dietala), câtu și in cea formală (regulamentu); căci de-i vomu pune i vomu avé, de nu, nu. (Gull: Asiá e!) Mâne, poi-mâne voru intrá și Ungurii in dieta; atunci in comitete se potu alege membrii duoru partide, ear partid'a a trei'a pōte remané eschisa, déca nu se va aduce in privinti'a acést'a lege pozitiva. De aceea partinesce propunerea lui Plecker, carea garantéza deputatului libertatea și independinti'a, propunerea lui Dr. Teutsch, carea va formarea despartiaminteloru dupa cercurile electorale, in fine propunerea lui Br. Bedeus, carea dá ori câru deputatu dreptulu de interpelatiuni. (Bravo! in centru.)

Obert recomanda spre primire §§-ii 19 (desfiintarea dietei) și § 20 (sfer'a de activitate a dietei) din votulu minorității. E sprijinitu.

Alduleanu pentru motiunile lui Dr. Teutsch, Plecker și Obert. Că sa fia diet'a reprezentata dupa cuviința la preconsultările materiiloru, e de neincungiurata lipsa, a se formá sectiuni, și acést'a fără 'ndoiéla se tîne de materi'a legii și are locul seu in ordinea dietala. Ori care natiunalitate singura pōte fi maiorisata de celelalte 2 natiunalități; și de acést'a sa ne ferimu. Dar fiindca sectiunile se forméza dupa cercurile electorale, ear cercurile electorale se potu formá numai dupa impartirea cea noua a tieriei: pentru aceea pertractarea obiectului acestui'a sa se amâne pâna dupace se va decide asupr'a §§-loru 10 și 13.

C. Schmidt. Propunerea lui Alduleanu contradice propunerei lui Teutsch; de aceea amanarea nu e de lipsa.—

Fiindu și diet'a de acést'a parere, se continua desbaterea asupr'a propunerei lui Teutsch.

Budacker cere a se aduce propunerile un'a câte un'a la votare.

Dr. Teutsch reflecta lui Alduleanu, ca amanarea pro-

pusa de acest'a nu e de lipsa, de ôre ce in propunerea lui (Teutsch) se dice, ca formarea despartiaminteloru sa se faca mai tardiu, dupace se va decide asupr'a §-ului 10.

Alduleanu convingendu-se, ca prin propunerea lui Teutsch intrebarea formării sectiuniloru remâne deschisa, de și crede, ca amanarea obiectului pâna la finea legii aru fi mai potrivita, retrage motiunea sea.

Budacker e de parere, ca sa se primésca formarea sectiuniloru in principiu, ear mai multu de atât'a nu.

C. Schmidt combate pre acci'a, cari dicu, ca regulamentul nu se tîne de ordinea dietala, și ca nici un'a din decisiunile lui nu se potu primi in legea dietala.

Gavr. Manu in principiu consimte cu Teutsch, ear pentru partea formală aru trebui sa se vorbésca mai atâtu preste (in locu de: despre) cercurile electorale, alu câroru numeru inca nu se scie. De aceea partinesce propunerea lui Alduleanu, că obiectulu acest'a sa se amâne pâna la finea legii dietale; ear déca acést'a nu s'aru primi, atunci din propunerea lui Teutsch sa remâna afara numerulu cercuriloru. E sprijinitu.

Mich. Bohatielu e de aceeași parere cá Manu.

Refert. Mog'a imputa lui Koronka, ca mai atâtu au aprobatu elaboratulu comitetului, ear acum lu critica, și dupace mai face unele alusiuni și la Puscariu, primesce propunerea lui Manu.

La votare propunerea lui Manu pentru amanare remâne in minoritate de 34 contr'a 38 voturi; propunerea lui Manu (a nu se determiná numerulu cercuriloru) se primésce.

La a două parte a propunerei Dr. Teutsch: că in fiecare comitetu sa se tramita câte unu deputatu din fiecare sectiune,

Budacker propune: Unu ori mai multi membri din sectiune. E sprijinitu.

I. Balomiri propune: In comitetele formande se voru tramite deputati dupa deciderea dietei.

Alduleanu combate pre Budacker și sprijinesce propunerea Dr. Teutsch, carea apoi

la votare, dupace Budacker retrage propunerea sea, se si primesce.

Dr. Teutsch mai propune, ca déca 2 sectiuni se voru uní intrun'a, acelea sa tramita in comitete numerulu duplu de deputati. E sprijinitu. Gavr. Manu in contr'a acestei propuneri. Dr. Teutsch retrage propunerea sea.

§ 75 (stenografirea pertractâriloru dietale) și § 76 (intrebuintiarea comuna a rapôrte'loru stenografice și aducerea pertractâriloru dietale la p. n. cunoscentia) din regulamentul de afaceri se primésce.

Cu cari siedinti'a se termina la 2 ôre.

Dela Sinodulu Eppiloru din Carlovitiu.

Amu fi forte fericiti, candu amu poté spune cititoriloru nostri multu nou și multu bine dela Sinodulu din Carlovitiu. Nu potemu nici un'a, nici alt'a. Cea mai insemnata noutate o-amu comunicatu: ca Esc. Sea Eppulu Bucovinei, Eugeniu Hacmanu, insotitu de doi preoti și de Secretarul consistorialu Siembach (incâtu scimu, Neamtii!! romano-catolicu!) a plecatu la Sinodu. Despre sosirea și activitatea Esc. Sele inca nu scimu nimicu; ne tememu in sa, ca nu duce cu sine altu ce-va, decâtu o pétra, — pétr'a smintelei, carea o rostogolesce acum de atât'a ani. Programulu Esc. Sele, déca potemu dá crediamentu foiloru genmane, prin cari spira, aru fi și de asta data crearea unei mitropolii in Bucovin'a, subordinarea ei sub unu corpu reprezentativu in Vienn'a, comunu pentru toti greco-orientalii din monarchia (!), și infiintarea unei Episcopii rutene, căci subordinarea bisericeii din Moldov'a sub cea din Bucovin'a e prea mare basna, că sa ne potemu ocupá cu ea. — Greutătile la desfacerea ierarhica crescu; capulu partidei serbo-ierarhice se pare a fi Episcopulu din Versietiu Kengelatz, cunoscutu atâtu de bine fratiloru nostri din Banatu. (Dupa scirile mai nône din „Presse“ Eppulu Hacmanu s'aru aflá cu trupu cu sufletu in castrele neromâne. — Oare acést'a e missiunea, ce i o-a 'ncredintiatu „intregu clerulu și poporulu“ din Bucovin'a?!

Numerulu membriloru mireni, dupacum ne spune „Concordi'a“, s'au immultitu prin d. Teodoru Mandiciu, consiliaru la Locotiinti'a reg. din Bud'a, pentru a cârei tramitare Mitr. Masirewic aru fi facutu pasii cuveniti la Gubernatorulu Ungariei Contele Pálffy. —

Sabiiu in 4/16 Septembrie. D. Marcu Békessy, translatoru magiario-germanu alu dietei transilvane, publica fôr'a de prenumeratiune la o fôr'a noua ungrésca, ce va sa ésa sub redactiunea densului din 1 Oct. a. c. sub titlulu „Erdelyi Hetilap“, și a cârei devisa e: Nu trebuie o-

pozițiune pentru orince pretiu! — Mai multi literati, venindu dela adunarea generala a mediciloru și naturalistiloru unguri din Osiorheiu (ținuta cu frumoșe festivități și rezultale ia 27 Augustu și dălele următoare) petrecura câte-va dăle in Sabiiu. — La dieta au mai venitu P. Eppu Dobr'a și d. Axentiu Severu. — Târgulu de mărfuri a fostu mai slabutiu, celu de vite mai bunu. Preste totu s'a simțitu lips'a baniloru. —

Sabiiu in 3/15 Septembrie. Eri dupa amădi pe la 1 óra, pe caudu se aflau partea cea mai mare a locuitoriloru din satulu invecinatu Turnisioru aici la târgu, erupse in acésta comuna focu, carele, dupacum se dice, s'aru fi escatu din curtea unui fauru ziganu, și manatu de ventu in câte-va minute au nimicitu proprietatea a mai multu de 60 locuitori, și anumitu siurile și casele locuitoriloru români fiindu de materialu maislabu, au arsu pâna 'n fundamentu. Ómeni nu s'au periclitatu, cu tóte ca se latise faim'a ca aru fi arsu și nisce cópii; dar vite mai multe devenira prada focului.

Dintier'a Oltului, in dñu'a de taierea capului sfantului Ioann. Domnule Redactoru! Omulu saténu, faca-se in lume ori ce schimbări adanci se voru face, — totu rămâne in cele mai multe părți necajitu, și fórté asupritu.

Pentru densulu se pare ca sórele nu incaldiesce de o potriua, elu in multe privintie nu e consideratu, sufere nemangaiatu. Lasu, ca dările cele mari trebuie sa le platimu fără vaietu: dara suntemu nemangaiati și cu atātu mai multu și nedreptatiti atunci, candu noi nu ne potemu intielege cu acei'a, in a căroru mâna depunemu contributul nostru. Dupa cumu audimu noi dela unulu și dela altulu, ori și ce amplotu, care odata are de lucru cu noi, trebuie sa fia pentru noi și nu noi pentru densulu, prin urmare trebuie celu pucinu sa ne intieléga limb'a nóstra propria, déca nu toti baremu unulu doi dintre toti; ce insa cu dorere trebuie se observămu, ca la onoratulu nostru c. r. Perceptoratu din districtulu Fogarasiiului asemenea omu de intielesu nu se afla nici unulu, care celu pucinu sa ne intieléga graiulu vorbirei nóstre romanesci; de unde apoi noi in cele mai multe casuri trebuie séu sa ne procurămu unu talmaci, care asemenea ne costă bani, séu in lips'a acestui'a devenimu confusi unii pentru alti, și ne rămănu nu arare ori tóte călile nóstre zadarnice, din care cause apoi ne și pagubimu adeseori. Noi nu scimu cu siguritate, ce insa amu dori sa scimu, ca acesti Domni dela onoratulu perceptoratu suntu ei siliti a cunósce celu pucinu dóue limbi de ale patriei, séu densii au privilegiu numai exclusive pentru cunoscinti'a limbéi germane, pre care noi nici pre departe nu o cunóschemu, — cá asiá sa tacemu și sa nu ne osandimu in fati'a lómei culte! Insa de nu posedu astfelu de privilegiu, apoi suntemu de tóta convingerea, cumca Innaltele locuri respective nu au nici cátu de pucina cunoscinti'a*) despre aceea, ca noi suntemu nevoiti a ne folosi in tóte afacerile nóstre de talmacitori cu Domnii amplotiati dela c. r. Perceptoratu, ce credemu cumca nici statului prin asemenea neconsideratiune se face atare folosu insemnatoriu: ca statulu cere, și prédreptu, sa fia intielesu intru tóte ale sele, dela care noi cá fii adevérati amu dori asemenea. — Dara amu dori din inima și sufletu, cá la asemenea perceptoratu sa se aplice bataru doi séu trei individi, cari intielegu și vorbescu limb'a nóstra romána. —

Secerisiulu estanu au fostu preste totu nemultiamitoriu. Malaiu nimicu, fěnu pucinu, intru atāt'a, incātu ni téma ca o vomu pati-o cá frații din Banatu și Ungari'a. C.

Publicarea

baniloru incursi la fondulu Assoc. dupa adunarea gen. a Asociatiunei, pâna la siedinti'a comitetului Assoc. ținuta in 6 Septembrie n. 1864.

1. Prin D. prof. Boiu s'a administratu la cass'a Asociatiunei dela D. Dr. Iacobu Brundusianu 2 fl. v. a. pentru 1 esempl. din actele adunariloru gen. I. II. și III.

2. D. medicu in Siomcut'a mare Dr. Ioanne Colceriu corabianu tramite la fond. Assoc. tacs'a pre an. 186³/₄ in summa 5 fl. v. a.

3. D. Jude procesualu in Dobr'a, Alessandru de Crai-nicu tacs'a iarasi pre a. 186³/₄ 5 fl.

4. D. Teodoru Moldoveanu Bucea din Mediasiu cá m. nou tacs'a și pentru diploma cu totul a tramesu la fond. Assoc. 11 fl. v. a.

5. Prin D. protop și colectoru in Sabesiu Ioanne Tipeiu s'a tramesu la fondulu Assoc. 5 fl. v. a. cá tacs'a pre a. 186³/₄ dela D. Georgiu Elia Munteanu economu in Călnicu.

6. Deadreptulu la cass'a Asociatiunei a incursu tacs'e de m. ord. pre anulu trecut a Asociatiunei 186³/₄ dela urmatorii Domni:

*) De unde s'o aiba, deaca nu ve plāngeti?!

Red.)

Redactoru respundiatoru **Zacharia Boiu.**

a) dela D. administratoru de comitatu Ioanne Pusca-riu tacs'a de m. ord. 5 fl. b) D. Adm. parochu in Brasiovu Bart. Baulescu 5 fl. c) D. adm. protop. in Bai'a de Josu Nic. Fodoru tacs'a de m. ord. 5 fl. și 1 fl. pentru diploma 6 fl. d) D. negociatoru in Brasiovu Constantinu Jug'a tacs'a pre anii 186²/₃ și 186³/₄ 10 fl., e) D. prof. in Bucuresci Ioanne Badilescu tacs'a pre a. 186³/₄ 5 fl.

Dela Secretariatulu Asociatiunei.

Sabiiu in 6 Septembrie 1864.

Nr. 27—1

Concursu.

Comitetulu Asociatiunei transsilvane, amesuratu Conclუსului adusu in siedinti'a II. a adunării generale ținuta la Hătiegu in 2 Augustu p. publica prin acést'a concursu la unu premiu de 100 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru románu din clas'a profesiunistoru (meseriasiloru), destoinici a lucrá cá maisteri, cu terminulu pâna in 1 Maiu n. 1865. Pre lānga urmátorele conditiuni:

1. Competitorii la acestu premiu, trebuie sa fi invetiati vreun'a din aci insemnatele siese profesiuni, adeca: de zidari, bardasi (lemnari, dulghieri), mesari (alias templari), fauri (covaci), lacatusi, rotari, cá unele din cele d'antăia trebuintia.

2) se alatura langa petitiunea loru: a) carte de botezu. b) testimoniu scolasticu, celu putínu de 3 clase elementare, și de sciinti'a desemnului, celu putínu, pre cátu se cere la meseri'a loru, c) testimoniu despre invetiarea respectivei profesiuni, din carele sa se cunósca invederatu, cumca resp. concurenti aru fi destoinici spre a-si portá profesiunea și a conduce vreo lucrátoria (Werkstatt) spre indestularea publicului, d) adevérintia despre o portare morala cuvenintiósa, séu dela Parochulu respectivu séu dela deregatori'a publica resp. (oficiolatu, Magistratu.)

Concursurile prevediute cu mai susu-insemnatele documente sa se substérna la comitetulu Asociatiunei pâna la terminulu mai susu insemnatu. *)

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transsilvane ținuta la Sabiiu in 6 Septembrie n. 1864.

*) Suntu posibile și celelalte jurnale române, a reproduce in colónele sale acestu concursu.

Nr. 25—2

Concursu.

La scól'a capitala romána ortodoxa orientala a Protopresbiteratului Dobrei in Dobr'a devenindu doue posturi de Invatiatori vacante, se escrie concursu pana in 22. Septemvre 1864 st. v. cu unu salariu anualu de 400 f. v. a. pentru fiacarele. —

Individii, cari voru competá la mbracarea acestoru dóue posturi, trebuie sa fia de natiunea romána și de religiunea ortodoxa orientala, cá sa póta correspunde caracterului natiunalu și confesiunalu alu scólei, și au a se adresá pâna la datulu descrisu cátra Efori'a scolara din Dobr'a prevediendu-si recoursele loru

1) Cu atestatu de botezu

2) Cu documentu despre capacitatea, despre servitiulu avutu, séu despre ocupaciunea de mai nainte, precum și despre portarea morala, politica, și cunoscinti'a limbiloru patriei. —

Inspectorulu Districtualu și Presiedintele Eforiei scólei capitale a Protopresbiteratului ort. or. din Dobr'a. —

Nicolaude Crai-nicu, Protopresbiteru.

Nr. 24—2

Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele greco-resaritene Topliti'a și Palot'a; cea d'antăiu impreunata cu unu salariu anualu de 300 fl. v. a., cortelu liberu și lemne; eara a dóu'a cu 80 fl. v. a. cortelu și lemne,

se deschide concursu pâna la 20 Septembrie a. c. Carii aru dori a ocupá vreun'a dintre aceste statiuni invetiatoresci, pâna la suscitá'ta di au a-si asterne concursele sele la subserisulu, cuviinciosu timbrate, și adeca: la cea d'antăiu statiune e de lipsa cá concurentii sa scie tustrele limbile patriei, éra la a dóu'a numai limb'a romána, precum și tipiculu și cantările bisericesci, sa aiba Estrasu de botezu, Adevérintia despre sciintiele absolute, despre servitiulu de pâna acum și despre portarea loru morala și politica.

Administratur'a și Inspectoratul Distr. scolaru alu Turdeii de susu.

Idicelu in 23 Augustu 1864.

Iosifu Brancoveanu m. p.

Adm. Protopopescu și Inspectoru distr. scol.

Calendariulu pe anulu 1865 au esitu de sub tipariu și se afla de vendiare la tipografi'a diecesana. Pretiulu: nelegatu cu 20 xr., și brosiuratu cu 22 xr. v. a.

Editor'a și tipariulu tipografiei diecesane.